

Xaribülbül artıq azad vətəndə çiçək açır

*"Vətən bağı" al-əlvandır,
Yox içində Xaribülbül.
Nədən hər yerin əlvandır,
Köksün altı, sarı bülbül?!"*

Ürəyi dağlı, bağrıqanlı, gözüyaşlı Xaribülbül... O da Şuşanın 28 illik işğalı dövründə nələr gördü, nələr çəkdi?! Dili olsaydı, nə deyərdi, nə danışardı... Bir igidin ömrü qədər gözü yollarda, boynu bükülü qaldı. İllər uzunluq həsrət, ayrılıq dərdi çəkdi. Adına, bənzərsizliyinə, vəfasına şeirlər, mahnılar yazıldı Xaribülbülün...

Deyirlər ki, Cıdır düzünün bu şux qamətli, əlvən libaslı səsiz nəğməkarı öz vətənindən, öz torpağından başqa yerdə bitmir. Çoxları onun yurdunu, torpağını dəyişməyə cəhd göstərüb, köklü-köməcli çıxarıb başqa yerdə əkmək istəyib, amma alınmayıb. Düzdür, bəzi hallarda qismən nail olublar. Lakin o bitmə də, çiçəyin üçüncü ləçəyi olmayıb. Axı onun qeyri-adiliyi və unikalılığı həm də görünüşündədir. Xaribülbülün müxtəlif istiqamətlərə yönəlmiş üç ləçəyi açılır. Ləçəklərin başında "bülbül" pərvazlanır və onun çiyində xırdaca qoşa ləçək olur.

Xaribülbülün mühüm xüsusiyyətlərindən biri də onda müxtəlif rənglərin həmahəng olaraq bir-birinə yansımasıdır. Eyni ləçəyin bir hissəsindəki ağ rəng ləçəyin digər hissəsində çəhrayıya çevrilir. Bülbülün sinəsində naxışlar da var. Gün vurduqca bu naxışlar rəngdən-rəngə düşür, bərq vuraraq xara parçası kimi rənglər üzərində rəqs edir. Deyilənə görə, elə adı da bu bənzərlikdən gəlir. Xara parçasına məxsus həmin əlamətlərin bu güldə olması səbəbilə ona "xara bülbül - yəni "xara paltarlı bülbül" deyilib. "Xara" sözünün xalq danışığı dilində "xarı" kimi tələffüzü isə dilimizdəki ahəng qanununun tələbi ilə bağlıdır.

Biz xaribülbülümüzü heç vaxt unutmadıq, xoş günümüzdə də, kədərimizdə də arzuladıq, ümidlərimiz, xəyallarımız pöhrələndi, hər kəs qovuşacağımız günü bir cür, amma başqa-başqa rənglərdə xəyal etdi. Və ötən 28 ildə bəlkə də min kərə xəyalımızda Şuşaya getdik, xaribülbülə qovuşduq.

Şuşanı necə qoyub gəlmişdiksə, sanki o andan sonra bir gün belə yaşamamışdı. Sanki bu illər ərzində Şuşanın dağlarından duman da heç çəkilmədi. Yalnız 2020-ci ilin 8 noyabrında, sonbaharda Şuşa öz ilk baharını yaşadı. Böyük Zəfərin günəşi doğdu tariximizə də, taleyimizə də.

İllərdir həsrət, nısgil, əyilməzlik rəmzi olan xaribülbül Böyük Zəfərimizdən sonra bayram müjdəçisinə çevrildi. O, artıq şanlı qələbəmizin əlamətlərindən, nişanələrindən biri oldu.

Xoş günlərin müjdəçisi - "Xaribülbül" festivalı

Şuşa... Tək Azərbaycanın deyil, bütün türk dünyasının milli-mənəvi dəyərlərinin məbədi, ocağı sayılan muzey şəhər. Natəvanı, Üzeyir bəyi və neçə-neçə dahini dünyaya bəxş edən Şuşa... Sənət dühalarının beşiyi Şuşa...

Elə buna görə bizi, dəyərlərimizi, istedadımızı dünyaya nümayiş etdirən beynəlxalq musiqi festivalının da məhz Şuşada keçirilməsi və adının da xaribülbül olması təsadüfi deyil.

"Xaribülbül" musiqi festivalı məşhur xanəndə Seyid Şuşinskinin 100 illik yubileyilə əlaqədar 1989-cu ildən Şuşada keçirilməyə başlayıb. Festival ilk dəfə həmin ilin may ayında, xaribülbülün çiçəklənmə dövründə keçirilib. İşğalın, Qarabağ münaqişəsinin başlaması, torpaqlarımızın düşmən əlinə keçməsilə festivalın final konsertləri Bakıdakı Respublika Sarayında keçirilib.

1992-ci ildəki IV festival mayın 15-də başlamalı idi. Tədbirdə dünyanın 30 ölkəsindən 500 nəfərin iştirakı planlaşdırılmışdı. Lakin festival mayın 8-də Şuşanın erməni silahlı qüvvələri tərəfindən ələ keçirilməsi səbəbindən ləğv edildi.

Prezident İlham Əliyev 2021-ci il 7 may tarixli sərəncamı ilə "Xaribülbül" festivalı bərpa olundu. Torpaqlarımız azadlığına qovuşdurulandan sonra, 2021-ci il may ayının 12-14-də IV "Xaribülbül" musiqi festivalı Şuşa şəhərində baş tutdu. Festivalın açılışında qalib sərkərdə Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva, mədəniyyət, ictimaiyyət xadimləri, xarici qonaqlar iştirak etdilər.

Müzəffər Ali Baş Komandan festivalın açılışında çıxış edərək, bunun tarixi hadisə olduğunu, onun şəhidlərimizin əziz xatirəsinə həsr edildiyini, qazandığımız qələbəni qəhrəman hərbiçilərimizə və Azərbaycan xalqına borclu olduğumuzu bir daha vurğuladı. Və bundan sonra "Xaribülbül" musiqi festivalının hər il keçiriləcəyi ilə bağlı müjdə də verildi.

İllər sonra Cıdır düzündə "Bayatı-Şiraz" səsləndi. Musiqinin sədaları dalğa-dalğa ətrafa yayıldıqca sanki göyün üzü açıldı, təbiət canlandı, yeri də, göyü də bülbüllər bəzədi.

Zəfər gülü

İtki nə qədər böyükdürsə, dərdi də, nısgili də bir o boyda çəkilməz olur. Amma biz nə bu dərdi, bu yaraları unutmadıq, nə də ona yenilmədik, əyilmədik. Qələbə böyük əzm və qəhrəmanlıq tələb edir. Azərbaycan xalqı da elə bu sarsılmaz iradə, qətiyyətlə Qarabağı, Şuşanı azadlığına qovuşdurdu. Əslində, bunu məcazi mənada ruhun bədənə qayıtması ilə də müqayisə etmək olar. Və elə bu ruhdur ki, bizi Şuşamıza qovuşdurdu. Bizi özümüzə qayıtardı.

Uzun illərdir əsirlikdə olan xaribülbül də azadlığına qovuşdu, Azərbaycanın Zəfər rəmzinə çevrildi. İndi biz onu yalnız fotolarda, yaxa sancaqlarında deyil, öz yurdunda, Şuşamızda yaşadır, əzizləyirik...

Qələbən mübarək, Əziz Vətən!

Gözün aydın olsun, Zəfər gülü!

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"